

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/179/2005

PREFERENCJE PARTYJNE W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Wydarzenia na scenie politycznej związane z tworzeniem rządu i uzyskiwaniem dla niego większości w parlamencie sprawiły, że w tym roku wcześniej niż w latach poprzednich postanowiliśmy badać popularność partii politycznych wśród Polaków. Wybory są ostatecznym kryterium weryfikującym sondażowe deklaracje oraz uświadamiającym istnienie różnic w mechanizmach podejmowania decyzji wyborczych przy urnie i mówienia o nich ankieterowi w bezpośrednim wywiadzie. Zwykle po wyborach, w okresie tzw. miodowego miesiąca władzy, sympatie ujawniane w odpowiedzi na pytanie o preferencje partyjne niewiele się różnią od wyników uzyskanych w wyborach. W tym roku, po załamaniu się zapowiadanej przed wyborami koncepcji powołania koalicji PO i PiS, utworzeniu rządu mniejszościowego i uzyskaniu dla niego poparcia z całkiem innej, nieoczekiwanej dla wielu, strony sceny politycznej, zaistniały przesłanki, by wcześniej niż zwykle zapytać Polaków o to, które partie cieszą się obecnie ich największą sympatią. Ze względu na wczesną fazę cyklu politycznego, który wyznaczają kolejne wybory, a także ujawnioną przed wyborami nieumiejętność właściwego interpretowania wyników sondaży przez osoby zajmujące się ich rozpowszechnianiem i analizą w mediach, powróciliśmy do prezentowania wyników poparcia dla poszczególnych partii politycznych wraz z odsetkiem osób deklarujących chęć udziału w wyborach, ale niemających sprecyzowanych sympatii politycznych, czyli tych, które na pytanie, na kogo w hipotetycznych wyborach oddałyby swój głos, odpowiadają „nie wiem, trudno powiedzieć”.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się obecnie¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 59% ankietowanych. Na tydzień przed wyborami parlamentarnymi dokładnie tyle samo badanych zapowiadało, że na pewno weźmie w nich udział, podczas gdy rzeczywiście w wyborach uczestniczyło niespełna 41% uprawnionych do głosowania.

Prawie dwa miesiące po dniu wyborów zdecydowanym liderem naszego sondażu jest zwycięzca wyborów PiS. Chęć poparcia rządzącego obecnie ugrupowania zapowiada ponad dwie piąte zdeklarowanych uczestników głosowania (43%), to znaczy przeszło półtora raza

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (186) zrealizowano w dniach od 11 do 14 listopada 2005 roku na liczącej 1026 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

więcej niż w wyborach. Na drugim miejscu, z wyraźną i dużo większą niż w wyborach stratą do lidera, znalazła się PO, którą popiera ponad jedna czwarta potencjalnych uczestników głosowania (28%). Także wynik PO jest nieco lepszy niż uzyskany przez tę partię 25 września br.

Poparcie dla pozostałych ugrupowań wyraźnie odbiega od notowań zwolenników dwóch najbardziej liczących się partii i jest mniejsze niż uzyskane w dniu wyborów. Na trzecim miejscu znalazła się Samoobrona, na którą chce głosować 8% zadeklarowanych uczestników głosowania. Kolejne miejsca zajmują LPR i SLD, które zamierza poprzeć po 5% zadeklarowanych uczestników wyborów. Gdyby wybory parlamentarne odbywały się obecnie, swoich przedstawicieli w Sejmie i Senacie nie miałyby PSL i Partia Demokratyczna - każde ugrupowanie popierane przez 2% wyborców zapowiadających udział w głosowaniu. Wśród naszych respondentów znalazły się także niewielkie grupki zwolenników SDPI i UPR (po 1%). Niemal dwa miesiące po wyborach parlamentarnych 5% ankietowanych chcących uczestniczyć w kolejnym głosowaniu nie wie, na którą partię oddałoby swój głos.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Wyniki wyborów parlamentarnych	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach	
		IX 2005 - na tydzień przed wyborami	XI 2005*
		w procentach	
Prawo i Sprawiedliwość	26,99	27	43
Platforma Obywatelska RP	24,14	33	28
Samoobrona RP	11,41	12	8
Liga Polskich Rodzin	7,97	9	5
Sojusz Lewicy Demokratycznej	11,31	6	5
Partia Demokratyczna - demokraci.pl	2,45	2	2
Polskie Stronnictwo Ludowe	6,96	5	2
Socjaldemokracja Polska	3,89	2	1
Platforma Janusza Korwin-Mikkego / UPR	1,57	2	1
Ruch Patriotyczny	1,05	0	0
Inne	2,26	4	0
Trudno powiedzieć	-	-	5
N=	11 804 676	484	597

* UWAGA: podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

W okresie bezpośrednio powyborczym zwycięzcy wyborów zwykle najbardziej zyskują w sondażach. Po pierwsze, nowy rząd zyskuje wśród obywateli kredyt zaufania, po drugie - zgodnie ze znanym mechanizmem przyłączania się do zwycięzcy - poparcie dla niego deklarują również osoby, które w wyborach nie wzięły udziału, a także zwolennicy innych ugrupowań niezbyt do nich przywiązani. Wydaje się jednak, że obecna przewaga PiS nad PO, a także pozostałymi ugrupowaniami jest dużo większa niż wynikająca z tendencji spotykanych zwykle po wyborach. Po pierwsze, wzrost poparcia dla PiS i PO, a spadek notowań wszystkich innych partii w stosunku do wyniku wyborów wskazuje, że obecnie między tymi dwoma ugrupowaniami istnieje najbardziej wyrazisty na naszej scenie konflikt polityczny skłaniający wielu wyborców do opowiadania się przede wszystkim po jednej albo po drugiej stronie i rezygnacji z poparcia dla mniej znaczących partii. Najwyraźniej powyborcze emocje ciągle się utrzymują, co być może będzie tendencją podtrzymywaną przez kolejne miesiące rządzenia. Po drugie, wyraźna przewaga PiS nad PO pokazuje, że wyborcza walka o sposób myślenia o rzeczywistości, a także język i sposób interpretacji polskich problemów została najwyraźniej wygrana przez PiS. Przy tak zarysowanej osi politycznej warto zauważyć, że zwolennicy lewicy są ciągle w głębokiej defensywie, czego przykładem jest największa różnica *in minus* między wynikiem uzyskanym przez SLD w wyborach a poparciem dla tej partii w naszym listopadowym sondażu.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	59	15	26	1026
Płeć				
Mężczyźni	60	13	27	488
Kobiety	57	17	26	538
Wiek				
18-24 lat	64	17	19	161
25-34	57	17	27	190
35-44	58	13	30	185
45-54	59	13	28	185
55-64	57	18	25	127
65 lat i więcej	57	15	28	177
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	16	29	382
Miasto do 20 tys.	66	15	18	130
20-100 tys.	58	16	26	199
101-500 tys.	59	11	30	197
501 tys. i więcej mieszk.	61	17	21	118
Wykształcenie				
Podstawowe	55	16	29	294
Zasadnicze zawodowe	52	16	32	268
Średnie	62	15	23	354
Wyższe	72	10	18	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	66	8	26	60
Prac. umysł. niż. szczebla	73	11	16	101
Pracownicy fiz.- umysł.	56	17	27	81
Robotnicy wykwalifikowani	61	16	23	85
Robotnicy niewykwalifik.	50	15	35	49
Rolnicy	66	13	22	54
Pracujący na własny rach.	47	14	39	33
Bierni zawodowo				
Renciści	52	15	33	115
Emeryci	57	15	28	196
Uczniowie i studenci	70	19	11	82
Bezrobotni	49	14	37	120
Gospodynie domowe i inni	55	25	20	50
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	68	13	19	138
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	14	20	75
sekt. pryw. poza rolnict.	58	14	29	201
prywatnym gosp. rolnym	66	14	20	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	52	17	31	151
301-500	57	15	28	193
501-900	62	12	27	215
901-1200	69	9	22	79
Powyżej 1200 zł	73	11	16	66
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	16	33	303
Średnie	57	16	27	462
Dobre	69	13	17	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	63	13	24	68
Raz w tygodniu	63	14	23	501
1-2 razy w miesiącu	58	19	23	164
Kilka razy w roku	53	17	30	191
W ogóle nie uczestniczy	41	15	45	99
Poglądy polityczne				
Lewica	54	15	31	141
Centrum	59	19	22	306
Prawica	72	11	18	344
Trudno powiedzieć	42	17	41	232

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	LPR	Demokra- ci.pl	PO RP	PSL	PiS	Samoobrona	SdPi	SLD
Ogółem	5	2	28	2	43	8	1	5
Płeć								
Mężczyźni	2	2	25	2	46	11	1	6
Kobiety	8	1	31	2	40	6	1	4
Wiek								
18-24 lat	5	4	35	1	38	6	2	4
25-34	4	0	36	1	30	16	2	6
35-44	6	2	27	2	48	7	1	3
45-54	5	2	26	3	45	7	0	6
55-64	6	1	23	1	50	7	1	7
65 lat i więcej	7	2	20	2	48	6	1	6
Miejsce zamieszkania								
Wieś	4	1	19	2	49	18	1	1
Miasto do 20 tys.	6	1	33	3	43	5	3	4
20-100 tys.	9	1	27	1	44	2	3	9
101-500 tys.	4	4	33	1	35	4	0	10
501 tys.i więcej mieszk.	4	2	40	2	35	4	0	5
Wykształcenie								
Podstawowe	7	0	20	1	44	13	1	3
Zasadnicze zawodowe	11	1	17	1	52	12	2	2
Średnie	3	2	33	3	41	5	1	8
Wyższe	0	4	49	1	28	2	3	8
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier.,inteligencja	0	7	61	3	16	0	3	10
Prac.umysł.niż.szczebła	2	0	33	1	45	2	0	7
Pracownicy fiz.- umysł.	6	3	23	0	44	11	3	11
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	23	2	61	7	0	5
Robotnicy niewykwalifik.	3	0	11	0	42	36	4	0
Rolnicy	2	0	8	3	47	40	0	0
Pracujący na własny rach.	0	8	18	0	49	0	0	14
Bierni zawodowo								
Renciści	10	0	21	4	44	10	0	5
Emeryci	7	1	21	2	49	4	2	4
Uczniowie i studenci	1	4	44	0	35	1	2	5
Bezrobotni	15	0	33	2	38	5	2	2
Gospodynie domowe i inni	12	6	31	0	30	10	0	4
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	2	2	35	0	41	2	1	7
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	3	0	32	4	43	11	2	5
sekt. pryw. poza rolnict.	2	3	27	2	43	10	0	10
prywatnym gosp. rolnym	2	0	9	3	46	35	3	2
Dochoady na jedną osobę								
Do 300 zł	8	0	28	3	46	10	0	4
301-500	5	1	31	2	44	11	2	2
501-900	6	1	23	1	47	7	1	6
901-1200	2	1	33	4	43	6	4	5
Powyżej 1200 zł	0	5	37	2	31	2	0	15
Ocena własnych war. mater.								
Złe	10	1	24	1	44	8	1	4
Średnie	5	1	27	2	44	10	2	4
Dobre	2	3	33	2	40	7	1	8
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	11	0	16	0	66	2	3	2
Raz w tygodniu	6	1	27	2	45	10	1	2
1-2 razy w miesiącu	7	1	24	3	44	8	1	8
Kilka razy w roku	1	2	35	1	31	9	1	11
W ogóle nie uczestniczy	2	7	47	0	24	6	0	12
Poglądy polityczne								
Lewica	3	2	19	4	28	4	5	29
Centrum	5	1	39	2	33	13	1	4
Prawica	6	2	27	1	56	4	0	0
Trudno powiedzieć	8	2	18	1	39	13	1	1

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	UPR	Inne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	0	5	597
Płeć				
Mężczyźni	1	0	4	291
Kobiety	1	0	5	306
Wiek				
18-24 lat	2	1	2	104
25-34	2	0	3	107
35-44	1	0	3	107
45-54	0	0	6	108
55-64	0	0	4	71
65 lat i więcej	0	0	9	101
Miejsce zamieszkania				
Wieś	0	0	4	209
Miasto do 20 tys.	0	0	1	83
20-100 tys.	0	0	5	115
101-500 tys.	3	1	4	116
501 tys.i więcej mieszk.	2	0	6	73
Wykształcenie				
Podstawowe	0	1	10	162
Zasadnicze zawodowe	0	0	2	139
Średnie	2	0	3	217
Wyższe	3	0	2	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	0	0	0	40
Prac.umysł.niż.szczebla	3	0	6	74
Pracownicy fiz.- umysł.	0	0	0	45
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	2	52
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	3	25
Rolnicy	0	0	0	36
Pracujący na własny rach.	6	0	5	15
Bierni zawodowo				
Renciści	0	0	6	59
Emeryci	0	0	9	112
Uczniowie i studenci	4	2	2	58
Bezrobotni	0	0	4	56
Gospodynie domowe i inni	0	0	6	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	1	0	7	94
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	0	0	0	49
sekt. pryw. poza rolnict.	3	0	1	116
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	41
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	0	0	1	76
301-500	0	0	3	109
501-900	0	0	8	133
901-1200	2	0	0	55
Powyżej 1200 zł	5	0	4	48
Ocena własnych war. mater.				
Złe	1	0	6	154
Średnie	1	0	4	262
Dobre	1	1	3	180
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	0	0	0	43
Raz w tygodniu	0	0	5	317
1-2 razy w miesiącu	0	0	5	95
Kilka razy w roku	4	0	5	100
W ogóle nie uczestniczy	0	3	0	40
Poglądy polityczne				
Lewica	2	1	3	76
Centrum	0	0	3	181
Prawica	2	0	2	244
Trudno powiedzieć	0	0	16	95